

Juryrapport Willem Velthoven Oeuvreprijs Fonds BKVB Vormgeving

Met de bekroning van het werk van Willem Velthoven vraagt de oeuvreprijsjury aandacht voor een geheel nieuwe benadering van het ontwerpvak. Willem Velthoven is geen traditionele vormgever, maar een spin in een zich voortdurend uitbreidend en vernieuwend web. “De Spiderman van de nieuwe media”, aldus een van de juryleden.

Het begon eind jaren '70 met een opleiding kunstgeschiedenis en visuele communicatie in Groningen. Wat er daarna gebeurde is tekenend voor Velthovens loopbaan. Hij formeerde een vriendengroep die kunstenaars ondersteunde bij producties en presentaties. Omdat er midden jaren '80 nog geen websites bestonden, maar Velthoven wel behoefte had aan uitwisseling, richtte hij het tijdschrift *Mediamatic* op. Het tijdschrift heeft altijd voorop gelopen bij de ontwikkelingen op het gebied van nieuwe media, niet alleen in onderwerpkeuze maar ook in verschijningsvorm. Het blad ontwikkelde als eerste interactieve cd-rom's als bijlage en snel daarna werd de papieren versie opgeheven en ging *Mediamatic* verder als online tijdschrift. Dat werd het uitgangspunt van wat inmiddels is uitgegroeid tot het bedrijf *Mediamatic*, ontwerpstudio, online platform, adviesbureau en nog veel meer op het gebied van nieuwe media, kunst en cultuur.

Gelijk aan deze transformatie staat de ontwikkeling die Velthoven als ontwerper doormaakte: in de beginperiode stond het tijdschrift naast zijn werk als ontwerper, maar al snel kwam het besef dat het ontwikkelen van nieuwe media een kwestie van teamwork is en werden *Mediamatic* en de studio samengevoegd. De jury bewondert de wijze waarop Velthoven vanaf dat moment de wereld om zich heen heeft georganiseerd. Hij is staat geweest een heel nieuwe variant van het ontwerpbureau op te zetten, een bureau dat niet alleen maakt, maar ook initieert en ontwikkelt. Deze houding heeft een totaal andere opvatting van het ontwerpvak opgeleverd en een heel nieuwe manier van denken. Een oeuvreprijs voor Willem Velthoven maakt duidelijk hoe breed en belangrijk het vak vormgeving kan zijn. Bij Velthoven werd de ontwerpstudio immers een multidisciplinair team dat initiatieven ontplooit en de wereld exploreert. Dit werkt ook door in zijn relatie met opdrachtgevers, die *Mediamatic* steeds meer zocht in de culturele sector. Velthoven gaat naast zijn opdrachtgever staan, denkt door en heeft ook op die manier veel dynamiek veroorzaakt in de kunstwereld en daarbuiten. In alle gevallen probeert hij betekenis aan nieuwe media te geven en deze op maximale wijze functioneel te maken. Velthoven werd zo de ontwerper van een nieuwe wereld, een wereld waarin de mogelijkheden van nieuwe media ten volle benut worden. Hij signaleert verschijnselen en heeft de kwaliteit om, vaak als eerste, de nieuwste ontwikkelingen om te zetten en toe te passen. Zo weet hij altijd weer nieuwe vergezichten te destilleren. Daarbij stelt hij kritische vragen bij de betekenis van communicatie, het delen van kennis en de systemen achter informatiestromen. Typerend voor de werkwijze van *Mediamatic* is de actieve deelname van het publiek, dat daartoe op allerlei manieren wordt uitgelokt. Er is nog een rode draad: uit alle activiteiten van *Mediamatic* spreekt het streven naar maatschappelijke relevantie. Met projecten en samenwerkingsverbanden zoekt *Mediamatic* de grens op tussen kunst en duurzaamheid, worden ontmoetingen geëntameerd of pogingen ondernomen een open samenleving te creëren. Dankzij een flinke dosis relativiseringszin is de uitwerking van deze thema's minder zwaar dan deze woorden doen vermoeden, maar aanwezig zijn ze wel. En als je de onmetelijke stroom projecten bij elkaar optelt, ontstaat een goed beeld van Willem Velthoven.

De jury stelt vast dat Velthoven in de jaren negentig pionier was en die rol nog altijd vervult. De kwaliteit van de onderwerpen en de wijze waarop ze naar buiten worden gebracht, zijn in de laatste jaren zelfs toegenomen. Mediamatic speelt een grote rol bij het ontwikkelen van o.a. community websites, digitale platformen en verhalenites. Velthoven is ook geestelijk vader van software zoals Anymeta, het informatiesysteem waarmee nu talloze websites draaien en op een toegankelijke manier als interactief platform kunnen functioneren. Daarnaast kondigt Mediamatic continu nieuwe tentoonstellingen, workshops en ander publieksactiviteiten aan, al dan niet als onderdeel van grote samenwerkingsprojecten.

Hoewel de lijst personen dankzij wie al deze projecten tot stand zijn gekomen eindeloos zal zijn, wil de jury Willem Velthoven graag aanwijzen als intellectuele kracht achter alle initiatieven van Mediamatic. Hij is daarmee een belangrijke katalysator voor de wereld van kunst en vormgeving. Ook naast Mediamatic vervult hij een stimulerende rol, bijvoorbeeld door aan de wieg te staan van de eerste edities van *Doors of Perception* en zijn betrokkenheid als bestuurder of adviseur bij o.a. het NIMk, PICNIC en de KHATT Foundation. Voor laatstgenoemde instelling werkte Mediamatic het succesvolle concept voor *El Hema* uit en daarmee blijkt direct al weer de onderlinge verwevenheid, want ook hier geldt dat de activiteiten van Velthoven en Mediamatic zich zo hebben ontwikkeld dat de draden van het web niet meer te ontwarren zijn. En dat is juist de kracht die de jury graag wil onderstrepen met deze oeuverprijs.

Amsterdam, december 2009

Commissie Oeuverprijs Fonds BKVB Vormgeving:

Mieke Gerritzen

Marten Jongema

Joost Pollmann

Lex ter Braak, voorzitter